

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Проект!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

ОТ КРУМ ЗАРКОВ – МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ОТНОСНО: *Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г.

1. Причини, които налагат приемането на подзаконовия нормативен акт:

Причините, които налагат предлаганите изменения са свързани с необходимостта от изпълнението на чл. 22, ал. 3 и чл. 25, ал. 2 от Закона за особените залози (ЗОЗ), във връзка с § 51 и § 52 от преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози (ДВ, бр. 105 от 2016 г.). С реформата от 2016 г. нормативно е регламентирана както цялостната електронизация на регистъра на особените залози с цел предоставяне на електронни услуги в съответствие с изискванията на Закона за електронното управление и превръщането на регистъра в публично достъпна база данни за вписаните обстоятелства по ЗОЗ, така и промяна в характера на производството. С промените в ЗОЗ от 2016 г. се предвижда Централният регистър на особените залози да се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, като за целта е необходимо и привеждане в съответствие на подзаконовите нормативни актове.

Една от най-съществените промени се отнася до създаване на фигурата на „длъжностното лице по вписванията“ – заявленията за вписване, заличаване и обявяване ще

се разглеждат от длъжностни лица по вписванията, за които в чл. 27д от ЗОЗ е предвидено да отговарят на условията на чл. 20 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

Друга важна промяна се отнася до учредяването на залога. Залогът ще се счита учреден с вписването му в Централния регистър на особените залози (ЦРОЗ).

Промените в Закона за особените залози целят предотвратяване на злоупотребите с особените залози и повишаване правната ефективност на института. Поради тази причина при конститутивните вписвания е необходимо да се изследва дали всички елементи на правопораждащия фактически състав на заявеното обстоятелство са действително възникнали. В тази връзка в ЗОЗ е предвидено длъжностното лице по вписванията да извършва проверка за законосъобразност, която има следния обхват: подлежи ли на вписване заявеното обстоятелство, подлежи ли на обявяване актът, приложени ли са всички документи съгласно изискванията на закона и установява ли се съществуването на заявеното за вписване обстоятелство и съответствието му със закона от представените документи.

Допълнително време ще отнема на длъжностното лице по вписванията първоначалното създаване на партида въз основа на наличната информация, пренесена от съществуващата към момента ИС „РОЗА“ в съответствие с действащата нормативна уредба. В тези случаи длъжностното лице по вписванията ще извлича, попълва и коригира наличната информация, ще проверява дали същата е подредена в съответствие с действащата нормативна уредба и ще изправя нередовности при грешки, непълноти, или дублиране на данни в ИС“РОЗА“. Първоначалното създаване на партида ще се извършва безплатно, като държавна такса ще се дължи само за разглеждане на подаденото заявление в новата информационна система на Агенцията по вписванията.

Всички действия, които ще извършва длъжностното лице по вписванията, ще се отразят върху времето за разглеждане на едно заявление, за да може като краен резултат да има произнасяне по него.

Действащият нормативен акт по отношение на таксите, които се събират от Централния регистър на особените залози към министъра на правосъдието, е Тарифата за държавните такси, събирани от Централния регистър на особените залози по Закона за особените залози (обн., ДВ, бр. 28 от 1997 г.). Таксите по тази тарифа са прости, но не са фиксирани, като същите не са актуализирани от 2003 г. За някои от услугите не може предварително да се изчисли размер на таксата, а се налага да бъде допълнително определена при получаване на документа, предвид обстоятелството, че размерът се изчислява от броя на страниците. Ето защо е необходимо правилата за определяне на дължимите държавни такси да бъдат актуализирани.

След преминаване на дейността на ЦРОЗ към Агенцията по вписванията се предвижда въвеждането за първи път на електронни услуги по ЗОЗ, както и предоставяне на специализирани услуги за автоматизиран достъп до регистъра.

В чл. 25, ал. 2 ЗОЗ изрично се указва, че таксите се заплащат съгласно тарифа, одобрена от Министерския съвет. Към настоящия момент липсва нормативна уредба за размера на таксите както за услугите на хартиен носител, така и на тези по електронен път, които Агенция по вписванията ще предоставя по ЗОЗ, поради което няма да има възможност заинтересованите лица да ползват тези услуги.

Въз основа на Методиката за определяне на разходоориентиран размер на таксите по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и разходването им, приета с Постановление № 1 на

Министерския съвет от 2012 г. при определянето на размера на таксите е необходимо да бъдат отчетени и допълнителни фактори, а именно:

- необходимостта от оптимизиране на съществуващите и въвеждането на нови електронни услуги и справки, използването на които ще осигури на гражданите и бизнеса лесен достъп до предлаганата информация, както и икономия на време и средства;

- необходимостта да се вземат предвид измененията на ЗОЗ от 2016 г., които ще доведат до съществени бъдещи изменения в дейността на Агенцията по вписванията, и които към момента не са предвидени в действащата Тарифа.

Съгласно чл. 25, ал. 4 от Закона за особените залози за подадени по електронен път заявления размерът на таксата не може да надвишава 50 на сто от съответната такса, предвидена за подаване на заявления на хартиен носител. Този принцип е необходимо да бъде приложен и в Тарифата по чл. 25, ал. 2 ЗОЗ.

Намаляването с 50 % на таксите за услугите, предоставяни по електронен път, ще се отрази благоприятно на следните заинтересованите страни: залогодатели, длъжници, лизингодатели, банки, кредитори и други потребители на регистъра, като едновременно ще им осигури възможност за дистанционно подаване на заявление и извършване на справки и получаване на удостоверение посредством интернет.

Съгласно чл. 74, ал. 1 и 2 от Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до централния регистър на особените залози е предвидена възможност Агенцията по вписванията да предоставя цялата база данни по чл. 22 от Закона за особените залози, както и абонамент за автоматизирано подаване на информация за вписани обстоятелства, заличени вписвания и обявени актове по партидата на определен залогодател, поради което е необходимо да се предвиди и съответната такса.

Според разпоредбата чл. 24а ЗОЗ е необходимо да се предвиди и такса за издаване на копия от документи, съдържащи се в партидата на залогодателя. В действащата тарифа не е предвидена такава такса.

Ето защо за промяна на държавните такси с цел привеждането им в съответствие с услугите по Закона за особените залози е необходима нормативна промяна.

Предвид обстоятелството, че Централният регистър на особените залози ще се администрира от Агенция по вписванията, таксите събирани за услугите предоставени по Закона за особените залози следва да бъдат регламентирани в Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г., като се създаде нов Раздел Пв „Такси, събирани по Закона за особените залози“.

Изчисляването на себестойността на новите услуги е извършено комплексно, поради големия брой услуги, като голяма част от тях са напълно нови. Само времето за тяхното извършване е определено за всяка услуга поотделно. Всички останали разходи (преки и непреки) са разпределени пропорционално поради невъзможност за тяхното разделяне към всяка конкретна услуга. Направен е преглед на досегашните услуги и броя предоставени услуги през последната приключила календарна година. Извършена е корелация между старите и новите услуги по отношение на естеството на предоставяната информация с оглед полезността на старите данни при прогнозиране на бъдещия брой предоставени услуги.

Предложените промени ще улеснят потребителите в изчислението на таксите и ще допринесе техният размер да бъде предварително определяем и предвидим.

2. Целите, които се поставят с предлагания акт:

С проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията се цели подзаконовият нормативен акт да се приведе в съответствие със Закона за особените залози, така че:

- таксите за предоставяните услуги по ЗОЗ от Агенция по вписванията да са предварително определени и предвидими и да се уеднакви подхода при определяне на таксите по водените от Агенцията по вписванията други регистри с национално значение;

- да се предотврати затруднението на потребителите при изчисляване размера на таксата при поискване на услугата и евентуално забавяне на процесите по вписвания и обявявания, вследствие на настъпилите законодателни промени;

- да се определят такси за въведените нови електронни и други услуги и да се осигури възможност за дистанционно подаване на заявление и извършване на справки и получаване на удостоверение посредством интернет.

3. Очаквани резултати от прилагането:

При приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията ще се приведе в съответствие подзаконовият нормативен акт със Закона за особените залози.

Таксите за предоставяните услуги по ЗОЗ ще бъдат предварително определени и предвидими и ще се предотврати забавяне на процесите по вписвания и обявявания при изчисляване размера на таксата при поискване на услугата.

При приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията ще отпаднат такси за извършване на справки и издаване на удостоверения, които предвид публичността на Централния регистър на особените залози няма да са необходими. По този начин ще се намали административната и финансовата тежест върху субектите на Централния регистър на особените залози, тъй като ще отпадне заплащането на такси за издаването на справки и удостоверения за извършените в новия регистър вписвания.

Ще се обезпечи правната сигурност за потребителите относно дължимите държавни такси за извършване на вписвания и обявявания в регистъра на особените залози, извършване на справки и издаване на удостоверения.

Във връзка с преминаването на дейността, активите, пасивите, архива, както и на другите права и задължения на ЦРОЗ към министъра на правосъдието към Агенцията по вписванията, ще бъде необходимо и изричното отменяне на сега действащата Тарифа за държавните такси, събирани от Централния регистър на особените залози по Закона за особените залози, одобрена с Постановление № 128 на Министерския съвет от 1997 г.

Предвижда се проектът на Постановление да влезе в сила от 1 април 2023 г., докато се очаква да бъде завършена в цялост новата информационна система на особените залози и да бъдат приети, съответно издадени и останалите нормативни промени, които са относими към тази реформа, а именно: изменения и допълнения в Устройствения правилник на Агенцията по вписванията, приет с Постановление № 89 на Министерския съвет от 2007 г., изменения в Постановление № 155 на Министерския съвет от 2015 г. за определяне на второстепенните разпоредители по бюджета на Министерството на правосъдието и изменения и допълнения в Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до централния регистър на особените залози.

4. Финансови и други средства.

Проектът на постановление води до въздействие върху държавния бюджет, за което е приложена финансова обосновка съгласно приложение № 2.1 към чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Очакваното увеличение на приходите от държавни такси в Агенцията по вписванията за периода от 1 април 2023 г. до 31 декември 2023 г. е в размер на 4 950 000 лв., а за 2024 г. и следващите години е в размер на 6 600 000 лв. за всяка година.

Няма да са необходими допълнителни разходи за изпълнението на проекта на акт.

Общите разходи за дейността за периода от 1 април 2023 г. до 31 декември 2023 г. е в размер на 3 481 950 лв., а за 2024 г. и следващите години се прогнозира в размер на 4 642 600 лв. и ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърдените разходи за Агенцията по вписванията.

5. Анализ за съответствието с правото на Европейския съюз.

Проектът на постановление не съдържа разпоредби, въвеждащи в българското законодателство норми на правото на Европейския съюз, поради което не е изготвена справка за съответствие с европейското право по чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерски съвет и на неговата администрация.

Проектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждане на регулаторни режими.

В изпълнение на чл. 20, ал. 2 от Закона за нормативните актове е извършена частична предварителна оценка на въздействието на проекта на постановление.

Съгласно чл. 26, ал. 3 и ал. 4 от Закона за нормативните актове проектът за постановление, докладът и оценката на въздействието са публикувани на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите страни е предоставен 14-дневен срок за предложения и становища. Мотивите за това са следните:

Със Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. (ДВ, бр. 8 от 2022 г.), с който е изменен и допълнен Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози (ДВ, бр. 105 от 2016 г.), е предвидено ЦРОЗ към министъра на правосъдието да премине към Агенцията по вписванията от 1 януари 2023 г. От 1 април 2023 г. се очаква да бъде завършена в цялост и да се въведе в експлоатация новата информационна система на особените залози, без която реформата в областта на особените залози не може да бъде реализирана на практика. Всяко едно забавяне на тази реформа би рефлектирало неблагоприятно на правата и законните интереси на физическите и юридическите лица – потребители на услугите, предоставяни от ЦРОЗ. Това налага провеждането на обществените консултации в съкратения 14-дневен срок в хипотезата на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове.

На основание чл. 32, ал. 1 и ал. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, проектът на постановление е изпратен за съгласуване, като получените становища са разгледани и отразени в приложената справка.

В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за постъпилите предложения заедно с обосновка за неприетите предложения в резултат на

проведените обществени консултации е публикувана на интернет страницата на Министерския съвет и на неговата администрация.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 1 и 2 от Устройствения правилник на Министерски съвет и на неговата администрация предлагам Министерският съвет да приеме предложени проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

КРУМ ЗАРКОВ